

1858 maa indskrænke sig særdeles meget, naar han vil komme ud af det med det Samme, som for 38 Aar siden var tilstrækkeligt for en Familjes Underholdning, og hvorfor? Fordi Penge have tabt i Værdi, og en Fastsettelse af Rentefoden i vort Land kan ikke have nogen Indflydelse paa dette Forhold; Pengenes Værdi her retter sig ikke derefter, men, som jeg allerede har udtalt, efter den Værdi, de have i Udlandet, hvortil kommer den lettere Communication og den større Freguenté, der finder Sted med Udlandet, hvorved en Mængde Penge tilflyde os. Alts dette gjør, at vi ikke saaledes kunne afflutte os. Man har jo ogsaa i Fortiden seet, at Pengemarkedet spotter Regjeringen og Lovgivningen og enhver Control; derfor havde vi i sin Tid Statsbankerot, havde vi dengang kunnet kontrollere og regulere Pengemarkedet, saa havde vi ingen Statsbankerot havt; det var de voldomme Forsøg og Anstrengelser for at standse Strømmen, der rev os med. Naar jeg derfor stemmer imod, at denne Sag gaaer over til 2den Behandling, da vil jeg bede Landboerne ikke deri at see den allerfjerneste Modstand imod deres berettigede Interesser, Ingen er villigere end jeg til at stemme for at komme Landmændene tilhjælp; Kjøbmændene bleve understøttede under den sidste Krisis, og kan det paa nogen Maade paavises, at Landmændene paa lignende Maade kunne understøttes af Staten, skal jeg gjerne stemme derfor; men Grunden, hvorfor jeg stemmer imod nærværende Lovforslag, er ligefrem den, at jeg virkelig antager, at Landmænd ikke i fjerneste Maade blive hjulpede derved; jeg anseer tværtimod en saadan Lov for noget af det Skadeligste for Landmændene, da den aldeles vilde affjære dem Afgangen til at faae den Hjælp, som de ellers vilde kunne faae.

Alberti: Det forekommer mig, at den Tanke, som ligger til Grund for Forslaget, er meget simpel, idet man holder fast paa den bestaaende Grundsatning i Lovgivningen. Den bestaaende Lovgivning forbyder som Regel at tage mere end 4 pCt. i faste Eiendomme og skjelner meget distinct mellem Udlaan i faste Eiendomme og andre Udlaan; og det fore-

liggende Lovforslag besætter sig kun med Udlaan i faste Eiendomme. Hvilken Virkning et Forslag, vedtaget som Lov, af et saadant Indhold som det foreliggende Forslag, vil frembringe, det troer jeg ikke, at Nogen heri Salen vil være istand til at bedømme, ja jeg troer ikke engang, at Nogen vil kunne sige, hvilken Virkning den sidste Rentelov, Loven af 6te April 1855, har havt. Dersom det kan paavises, at den Bevillingsmyndighed, som gaves i Loven af 1855, har bidraget væsentligt til, at Rentefoden nu staaer meget høiere for Udlaan i faste Eiendomme, end Tilfældet var i 1855, saa siger jeg, at Loven af 1855 ikke har svaret til Forventningerne, thi da denne Lov gik igjennem Rigsdagen, blev det af dens Talsmand, og deriblandt af mig selv, gjort gjældende, at Bevillingsmyndigheden til at sætte Renten af Udlaan i faste Eiendomme høiere end til 4 pCt. ikke vilde forbyde Pengenes Priis. Jeg troer, at der er traadt mange forskellige Omstændigheder til, som ikke vare ventede i den Tid, Loven af 1855 udkom, og jeg troer derfor, at man ikke kan bedømme de nuværende Renteforhold og den nuværende Capitalmangel til 4 pCt. som en Virkning af denne Lov. Jeg troer derfor ogsaa, at det er for tidligt at gribe ind og ophæve den. Allerede kort Tid efter Lovens Udgivelse, allerede i 1857, sporedes der en stor Pengemangel — den er jo ikke opstaaet her, og der er jo Ingen, der vil satte paa at anbringe, at Pengemangelen skulde være en Følge af, at Indenrigsministeren har givet 5 eller 6 pCts. Bevillinger ud, — og dernæst have vi jo havt den store Pengekrisis i det sidste Aars Tid, som har bragt Stillingen hen paa et Punkt, som var aldeles uventet, og som derfor ophæver de regulære Virkninger af Loven af 1855. Men det forekommer mig, at der kunde være en anden Bet at gaae. Jeg skal villig indrømme, at den Bevillingsmyndighed, som blev givet Indenrigsministeren i 1855, ikke er anvendt med Skjønsonhed; thi saaledes som de Indenrigsministre, der have været siden 1855, have brugt denne Lov, har det blot været en Befatningslov. Enhver, som vilde offre et 42 Skilling Papir og ansøge om en Bevilling til at give 5 à 6 pCt., han kunde gaae op i Indenrigs-